

De staatssecretaris van Justitie en
Veiligheid
mw. mr. C. van Bruggen
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

datum 20 maart 2026
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
onderwerp Nader advies concept-wetsvoorstel Versterking rechtsbescherming in de
jeugdbescherming

Geachte mevrouw Van Bruggen,

Bij brief van 29 april 2025 bracht de Raad voor de rechtspraak (hierna: 'de Raad') op uw verzoek advies uit over het conceptwetsvoorstel 'Versterking rechtsbescherming in de jeugdbescherming' (hierna: 'het wetsvoorstel'). Daarbij gaf de Raad graag in de gelegenheid te worden gesteld aanvullend te adviseren als na de fase van consultatie het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen zou worden gewijzigd. Aangezien hier sprake van blijkt te zijn, ziet de Raad aanleiding om aanvullend te adviseren.

De Raad spreekt allereerst zijn waardering uit voor het feit dat het eerdere advies op bepaalde punten is overgenomen, zoals de versterking van de positie van gezinshuisouders en het verbeteren van de (praktische) uitvoerbaarheid van de regeling kosteloze rechtsbijstand bij gezagsbeëindiging en uithuisplaatsing. Niettemin bevat het aangepaste wetsvoorstel nieuwe aspecten die wat de Raad betreft nopen tot een reactie. Daarnaast vestigt de Raad ook nog graag de aandacht op een aantal punten uit het eerdere advies die niet zijn overgenomen, zonder dat direct duidelijk is wat daaraan ten grondslag ligt.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt¹.

Steunfiguur bij het kindgesprek

¹ ¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 20 maart 2026
pagina 2 / 8

Het wetsvoorstel voorziet in een wijziging van artikel 809 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). Aan het eerste lid van dat artikel wordt toegevoegd dat de minderjarige zich tijdens een 'kindgesprek' kan laten bijstaan door een persoon naar eigen keuze, tenzij het belang van de minderjarige of de goede procesorde zich hiertegen verzet. In de Memorie van Toelichting (hierna MvT) wordt uitgelegd dat de goede procesorde zich in ieder geval tegen bijstand van de minderjarige door de betreffende persoon verzet, als het een belanghebbende in de zaak zelf betreft, met uitzondering van een eventueel benoemde bijzondere curator die optreedt namens het kind. Bijstand kan bijvoorbeeld worden geleverd door een grootouder, peetoom, buurvrouw of eventueel een vertrouwenspersoon in de zin van artikel 1.1 van de Jeugdwet.

In de praktijk gebeurt het al geregeld dat minderjarigen een steunfiguur meenemen naar een kindgesprek. De Raad herkent dan ook de behoefte aan deze vorm van ondersteuning. De mogelijkheid daartoe wordt ook genoemd bij de informatie over het kindgesprek op [Rechtvoorjou.nl](https://rechtvoorjou.nl); in de communicatie vanuit de rechtspraak naar minderjarigen wordt daarnaar verwezen. De rechtspraak zal de mogelijkheid tot het meenemen van een steunfiguur naar het kindgesprek binnenkort ook expliciet opnemen in de brief met de uitnodiging voor het kindgesprek. Brede(re) bekendheid van deze mogelijkheid zal daardoor toenemen.

De voorgestelde wetsbepaling, zoals die nu is geformuleerd, roept een aantal vragen op:

- De Raad gaat ervan uit dat het doel van de steunfiguur is het bieden van emotionele ondersteuning bij het kindgesprek. De MvT formuleert dit echter als volgt: "Deze persoon mag, indien de minderjarige dit wenst en dit niet in strijd is met de goede procesorde - ook - bij het kindgesprek aanwezig zijn". Dit roept de vraag op: wat mag de steunfiguur dan nog meer, behalve emotionele steun bieden bij het gesprek? Mocht ook meer inhoudelijke ondersteuning zijn beoogd, dan is het de vraag of de steunfiguur op voorhand inhoudelijke informatie moet hebben en hoe de vertrouwelijkheid ten opzichte van ouders en andere belanghebbenden is geregeld.
- Ervan uitgaande dat de steunfiguur er is voor het bieden van emotionele ondersteuning zodat het bezoek aan de rechter laagdrempeliger aanvoelt, wordt met de aanpassing van artikel 809 Rv dus niet beoogd de rechtsbescherming te vergroten. De Raad adviseert in dit licht het onderscheid met rechtsbijstandverleners zoals advocaten duidelijker aan te geven. Dit kan door in de voorgestelde bepaling niet te spreken over 'bijstaan door', maar 'ondersteunen door'.

datum 20 maart 2026
pagina 3 / 8

- Niet duidelijk is hoe een eventuele weigering van de rechter om een steunfiguur bij het kindgesprek toe te laten gekwalificeerd moet worden. Is het een beslissing van preparatoire aard waar verder geen beroep tegen mogelijk is? Of is het een (tussen)beslissing (al dan niet preliminair) waartegen een belanghebbende hoger beroep kan instellen?

Kosteloze rechtsbijstand bij gezagsbeëindiging en uithuisplaatsing.

Categorieën zaken: de verlengingen en het perspectiefbesluit

Artikel 800a geeft de afbakening in welke zaken een advocaat wordt aangewezen, namelijk de machtiging uithuisplaatsing en de gezagsbeëindigende maatregel. In het oorspronkelijke wetsvoorstel was daarin ook meegenomen de verlenging van de machtiging uithuisplaatsing. De Raad betreurt dat het recht op kosteloze rechtsbijstand bij verlengingszaken is geschrapt in het wetsvoorstel. In het vervolgtraject na de eerste machtiging uithuisplaatsing kunnen immers nog belangrijke stappen worden gezet die een eventuele terugplaatsing bevorderen. Als er pas weer een advocaat beschikbaar wordt gesteld op het moment dat gezagsbeëindiging in zicht komt, zal het tijdsverloop niet zelden in het nadeel van de ouders uitpakken als zij het gedurende die periode zonder rechtsbijstand hebben moeten stellen.

In het eerdere wetgevingsadvies heeft de Raad aangegeven dat kosteloze rechtsbijstand ook passend zou zijn in onder meer de situatie dat de gecertificeerde instelling (los van een verzoek voor een machtiging uithuisplaatsing of de verlenging daarvan) een apart verzoek op grond van artikel 1:262d lid 3 BW indient. Het gaat daarbij om de situatie dat de GI in de loop van de uithuisplaatsing tot de overtuiging komt dat de inspanning niet meer gericht moet zijn op thuisplaatsing (het perspectiefbesluit dus). Deze situatie is feitelijk gezien in veel opzichten vergelijkbaar met de procedure tot gezagsbeëindiging. Het verstrekken van een last tot toevoeging van een advocaat in deze situatie is wat de Raad betreft vanuit het oogpunt van rechtsbescherming onontbeerlijk.

Praktische uitvoerbaarheid

Met de last tot toevoeging (het voorgestelde artikel 800a Rv) is in het wetsvoorstel een vergelijkbare regeling opgenomen als in de Jeugdwet voor gesloten jeugdhulp. Echter op een - voor de gerechten cruciaal - onderdeel verschilt de regeling in het wetsvoorstel van de regeling van de gesloten jeugdhulp. In de toelichting bij artikel 6.1.10 lid 4 Jeugdwet staat dat ambtshalve toevoeging niet uitsluit dat een jeugdige *daarna* alsnog een andere advocaat kan kiezen. In het onderhavige wetsvoorstel

datum 20 maart 2026
pagina 4 / 8

moet *vooraf* een check worden gedaan door de rechtbank of er een voorkeursadvocaat is. Dat heeft de nodige voeten in de aarde, zoals al in het eerdere wetgevingsadvies is aangegeven.

Dat ouders zich moeten kunnen laten bijstaan door een voorkeursadvocaat staat niet ter discussie, maar wel de wijze waarop deze wordt ingeschakeld. De huidige werkwijze is dat de GI/RvdK op het zogenaamde bijzonderhedenformulier aangeeft dat ouders een voorkeursadvocaat hebben. Deze overdracht van informatie gaat niet altijd goed, waardoor de rechtbank ook zelf moet nagaan of er een voorkeursadvocaat is. Zoals gezegd heeft deze werkwijze voor alle betrokken partijen de nodige voeten in de aarde. De Raad adviseert om de taak om ouders aan hun voorkeursadvocaat te koppelen niet bij de rechtbank neer te leggen, maar het aan de ouders over te laten om aan de toegevoegde advocaat aan te geven dat zij een andere, namelijk hun eigen, advocaat wensen. De toegevoegde advocaat zal dan in overleg treden met de voorkeursadvocaat en het dossier overdragen. Tussen de advocaten zal verrekening moeten plaats vinden conform de daarvoor binnen de beroepsgroep geldende regels. De Raad adviseert het voorgestelde 800a Rv in deze zin aan te passen.

Toezending dossier

De huidige juridische basis voor de pilot kosteloze rechtsbijstand is een Beleidsregel². Als het wetsvoorstel in werking treedt komt de Beleidsregel te vervallen. Dit betekent dat er dan een *wettelijke* basis is voor de toevoeging van de advocaat en daarmee is er ook een juridische grondslag om het dossier aan de advocaat toe te kunnen sturen, zonder dat daarvoor expliciete toestemming nodig is van de ouders. In de huidige situatie sturen de rechtbanken het dossier pas toe als ouders akkoord zijn met aanwijzing van een advocaat. De Raad verzoekt deze werkwijze te expliciteren in artikel 800a of in de MvT.

² Tijdelijke beleidsregel pilot kosteloze rechtsbijstand procedures in eerste aanleg met betrekking tot (spoed)uithuisplaatsing ex artikel 1:265b BW en gezagsbeëindiging ex de artikelen 1:266 juncto 1:267 BW

datum 20 maart 2026
pagina 5 / 8

Overige opmerkingen

In het eerdere wetgevingsadvies heeft de Raad aandacht gevraagd voor een groot aantal kwesties, waarvan een deel is overgenomen in het wetsvoorstel. De Raad hecht er aan voor een aantal kwesties die niet zijn overgenomen nogmaals aandacht te vragen. Dit is mede ingegeven door het feit dat in het jeugdrecht een tendens zichtbaar is dat, vanwege het ontbreken van een duidelijk wettelijk kader, prejudiciële vragen aan de Hoge Raad worden gesteld of cassatie in het belang der wet wordt ingesteld. Als de wetgever geen kaders stelt, maar onderwerpen aan de rechtsontwikkeling overlaat, betekent dit dat voor ouders en kinderen een lange(re) periode van onduidelijkheid en rechtsonzekerheid kan ontstaan. De Raad benadrukt daarom het belang van verduidelijking vooraf, door de wetgever.

Perspectiefbesluit

De regeling van het perspectiefbesluit in artikel 1:265ca roept nog de volgende vragen op:

- In lid 2 roepen de woorden ‘ op verzoek’ de vraag op op wiens verzoek de kinderrechter dit kan bepalen.
- Moet het perspectief bij elke verlenging worden besproken op zitting?
- De rol van de Raad voor Kinderbescherming, die door de kinderrechter wordt gehoord als het doel van de inspanning van de GI wordt gewijzigd (wel/niet toewerken naar terugplaatsing), behoeft verduidelijking (artikel 265ca lid 2): is de RvdK verplicht om zelf onderzoek te doen of kan de Raad op basis van de gedingstukken ter zitting mondeling zijn visie geven?

Beëindiging uithuisplaatsing

- In artikel 1:265d is niet duidelijk of de GI een verzoek aan de kinderrechter zou moeten doen tot beëindiging van de uithuisplaatsing. Lid 1 bepaalt dat de GI de uithuisplaatsing zelf kan beëindigen, volgens lid 4 bepaalt de kinderrechter de duur van de uithuisplaatsing. Hoe verhoudt dit artikel zich tot het geldende artikel 265 j lid 2 (dat in stand blijft)?

Omgangsplan

- Artikel 265f bepaalt dat de GI in samenspraak met de minderjarige en diens ouders en minderjarige broers en zussen een omgangsplan wordt opgesteld. De wijze waarop artikel 265f is geformuleerd (de broers en zussen hebben een direct, niet afgeleid belang) brengt met zich mee dat de rechtbank de broers en zussen moet oproepen voor een gesprek. De

uitvoerbaarheid hiervan is problematisch. De Raad adviseert de bepaling aan te passen, met de strekking dat de GI bij de totstandkoming van het omgangsplan aandacht besteedt aan de broers en zussen en hun belangen meeweegt.

Overheveling voogdijzaken naar kinderrecht

- De Raad ziet niet direct noodzaak tot de voorgestelde overheveling van voogdijzaken van de familierechter naar de kinderrecht, maar heeft ook geen principiële bezwaren. Wel zijn er mogelijk gevolgen voor de verschuldigdheid van griffierecht. Volgens de MvT (par. 3.3.4.) regelt artikel 310 dat verzoeken op grond van de geschillenregeling (art. 308) en omgangsverzoeken (art. 309) in het kader van voogdij kosteloos door de rechtbank worden behandeld. In de tekst van artikel 310 staat dit echter niet. In dit verband is tevens relevant de Regeling griffierechten burgerlijke zaken. Artikel 1 sub f en g van deze Regeling bepaalt dat geen griffierecht is verschuldigd in procedures tot beëindiging van de voogdij. De Raad adviseert meer consistentie aan te brengen door in artikel 310 op te nemen dat geen griffierecht verschuldigd is voor zaken op grond van de artikelen 308 en 309, en in de Regeling griffierechten in burgerlijke zaken een verwijzing op te nemen naar de artikelen 308 en 309.

Overplaatsing

- Artikel 265i lid 4 bepaalt dat een besluit van de GI tot wijziging van de verblijfplaats aan de kinderrecht kan worden voorgelegd. Het reeds bestaande artikel 265d lid 2 sub c bepaalt dat de GI gevraagd kan worden af te zien van een door de kinderrecht toegestane overplaatsing. Hoe verhouden deze artikelen zich tot elkaar?

Geschillenregeling voogdij

- Volgens artikel 308 beslist de rechtbank in geschillen met betrekking tot de uitvoering van de voogdij door de GI. De Raad adviseert hieraan toe te voegen dat daarnaast geschillen omtrent de persoon van de minderjarige in het kader van de geschillenregeling aan de rechter voorgelegd kunnen worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de verblijfplaats van de minderjarige, schoolkeuze, zakgeld, de vraag welke hulpverlening moet worden ingezet e.d. Voorts is het belangrijk om in artikel 308 en/of de toelichting te verduidelijken of geschillen m.b.t. uitvoering van het voogdijbewind moeten

datum 20 maart 2026
pagina 7 / 8

worden voorgelegd aan de rechtbank of de kantonrechter, die toezicht houdt op elk voogdijbewind. Die verhouding is nu niet duidelijk.

WERKLAST

Naar aanleiding van de wijziging die zijn aangebracht aan het wetsvoorstel heeft de Raad de werklasterol opnieuw in kaart gebracht. De Raad verwacht nog steeds een stijging van de werklasterol van de rechtspraak. De totale werklasterol is voorzien op **structureel € 7,5 miljoen**.

De belangrijkste aanpassingen ten opzichte van het vorige wetsvoorstel zijn het betrekken van broers en zussen van de minderjarige bij het vaststellen van het omgangsplan en het overhevelen van zaken over gezag en voogdij van de familierechter naar de kinderrechter.

Het overhevelen van zaken van de familierechter naar de kinderrechter heeft echter geen directe gevolgen voor de werklasterol.

De introductie van de mogelijkheid om de broers en/of zussen van de minderjarige te betrekken bij het vaststellen van het omgangsplan heeft wel impact op de werklasterol. De rechter zal de broers en/of zussen gaan horen met betrekking tot de omgang met de minderjarige. Een deel van de broers en/of zussen zal in het kader van een eigen maatregel al gehoord worden, maar er zullen ook broer en/of zussen gehoord worden die niet onder toezicht staan of uit huis geplaatst zijn. Dit zijn nieuwe (kind)gesprekken.

Voor het overige verwijst de Raad naar het eerder uitgebrachte advies en de daar opgenomen verwachtingen ten aanzien van de werklasterol.

De totale werklasterol is voorzien op structureel € 7,5 miljoen.

Totale werklasterolconsequenties

	Structureel
Mutatie als gevolg van aantallen	€ 4.4
Mutatie als gevolg van prijseffecten	€ 3.1
Totale effect wetsvoorstel	€ 7.5

*Bedragen in euro's in miljoenen

TOT SLOT

datum 20 maart 2026
pagina 8 / 8

Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. R.C.C. van Leest
Lid Raad voor de rechtspraak